

Her er du: [Forside](#) > [Publikasjoner](#) > [Andre publikasjoner](#) > [Kronikker](#) > [2012](#) > Etikk – en unnskyldning for politisk og kulturell hvalsensur?

Etikk – en unnskyldning for politisk og kulturell hvalsensur?

Kronikk i Dagens Næringsliv 7. mars 2012: Norske forskere har problemer med å få publisert forskning om vågehval i internasjonale tidsskrifter. Avslagene er politisk og kulturelt betinget; stikk i strid med grunnleggende prinsipper om objektivitet og rederlighet i den offentlige forskningsdebatten.

Ole Torrissen, 07.03.2012

Antarktisk vågehval og vår vanlige vågehval antas å ha levd atskilt i ca. 5 millioner år. Havforskningsinstituttet ønsket i 2011 å publisere forskningsresultater som viser at antarktisk vågehval hadde krysset ekvator og migrert opp i det nordlige Atlanterhavet, der den så hadde krysset seg med vår vanlige vågehval.

Avslag på ”etisk” grunnlag

Det høyt anerkjente internasjonale tidsskriftet Biological Letters ville ikke engang vurdere artikkelen for publisering fordi det var brukt data fra de norske og japanske hvalprogrammene. Redaktøren hevdet at ”det er generelt akseptert at disse programmene er uetiske”. Havforskningsinstituttet fikk ikke anledning til å kommentere avslaget i tidsskriftet, og Biological Letters ville heller ikke utdype hva som gjør hvalfangst mer uetisk enn jakt og slaktning av andre pattedyr.

Biologisk er det vanskelig å finne vitenskapelig grunnlag for å hevde at det er verre (eller bedre) å drepe hval enn andre pattedyr som storfe, sau eller gris. Jakt, inklusive hvalfangst, gir en større sjanse for skadeskyting enn det en vil ha i slakterier, men på den annen side slipper ville dyr stress og smerte som husdyrhold uunngåelig vil gi. Hval skytes av profesjonelle skyttere, og lite tyder på at det forekommer mer skadeskyting i hvalfangst enn i elg- og hjortejakt.

Hund og hest som menneskeføde?

Det er svært forskjellig hvordan dyr oppfattes i ulike kulturer. Vi i Norge ser gjerne på kinesernes bruk av hund som mat som både grusom og moralsk forkastelig. Biologisk sett er det lite som tilsier at det er verre eller bedre å bruke gris enn hund som mat.

I kystsamfunn er det stort sett aksept for å benytte hval som mat, mens urbane miljø ofte oppfatter hvalen som et eksepsjonelt intelligent og sosialt dyr som under ingen omstendigheter får høstes som mat. Slike oppfatninger endrer seg også over tid. Da hest ble brukt som trektdyr i næringsvirksomhet var hestekjøtt også vanlig som menneskeføde. Hestens nye status som kjæledyr har endret dette synet. I dag bruker vi kun hestekjøtt i oppmalte produkter eller i fôr til andre kjæledyr som hund og katt. Med andre ord – vi kan fortsatt spise hest bare vi ikke vet det.

Vi må akseptere og respektere at enkelte har moralske motforestillinger mot hvalfangst og at de også

offentlig hevder at det er grusomt og uetisk. Likevel må det være legitimt å påpeke at det er vanskelig å finne holdbare, vitenskapelige grunner for å spise kjøtt fra andre pattedyr og samtidig hevde at det er uetisk å spise hvalkjøtt. Den naturlige konsekvens burde være å avstå fra å spise alt kjøtt og leve på en vegetabilsk diett.

Åpen for andre sannheter

Vitenskapelige tidsskrift er grunnmuren i utveksling av vitenskapelige resultater. De spiller en fundamental rolle i kvalitetssikring av forskningsresultat gjennom sin fagfellevurdering. I tillegg åpner de for at andre forskere kan etterprøve metoder og resultater, gi alternative tolkinger av dataene og eventuelt gjennomføre supplerende forskning. Skal dette systemet fungere må tidsskriftene forholde seg til aksepterte vitenskapelige standarder og være ærlig om sin redaksjonelle politikk.

Profesjonelle redaktører av vitenskapelige tidsskrift er forpliktet å forholde seg til etiske prinsipper. Enkelte prinsipper er det universell enighet om, slik som forskningens integritet og respekt for lov og rett. Tidsskriftene har selvsagt en rett til også å vektlegge egne kriterier, men disse kriteriene må være klart definert og offentlig kjent. Ellers er det et ufravikelig krav at tidsskriftene vektlegger objektivitet og redelig presentasjon av forskningsresultater for å hindre partiskhet og ufullstendig informasjon. Dette innebærer også å tillate tolkinger som går på tvers av den generelt oppfattede sannhet. Vitenskapelige tidsskrift bør være svært forsiktige med å avslå vitenskapelige artikler basert på politiske eller moralske normer.

Kontaktpersoner

[Ole Torrissen](#)

55 23 63 71

90839556

[Send e-post](#)